

Nittedal Rotaryklubb

Program og Kommunikasjonskomiteén



Månedsbrev Oktober/November 2020

Presidentens hjørne



Kjære Rotaryvenner,

Oktober er over, og med så mye nedbør at vi på Østlandet til og med slo Bergen. Da er det godt å ha klubbmøtene i Rotary å se frem til. Vi rakk ett fysisk møte på Solli 1. oktober, men resten har vi hatt på Teams.

I oktober har vi vært internasjonale. Vi har hatt kronerulling til gjenreising av barnesykehus i Beirut etter bombeeksplosjonen i august, et prosjekt i regi av Fredriksten Rotaryklubb. Vi har fått statusrapport på Healthy Families-prosjektet som vi støtter i Ecuador. Og vi har gjennomført vår første Poliomarsj, i Kruttverket, på Poliodagen 24. oktober, med 24 deltakere, og med en fin pengesum til inntekt for End Polio Now.

Oktober har også gitt oss et flott oppslag i Varingen! Nittedal matfestival er lansert – prosjektet som ble nr 1 på vår Club Visioning-strategisamling i september 2017 – er nå kun 10 måneder unna. Hjemmesidene våre er også pusset opp, og alle prosjektene våre er oppdatert og gir verdifull informasjon til omverdenen. Snart kan vi si at «alle i Nittedal vet hva Rotary står for», og at «samfunnsprosjektene våre gjør oss kjent», helt i tråd med strategien vår.

Lokalt har vi også startet opp et nytt mentorprogram for flyktninger. Koray, Yoksal, Hadia og Luwam er blitt kjent med sine mentorer. Vi ønsker alle et lærerikt og inspirerende år.

Så er vi kommet til november. Alf Prøysen sa: *November er så trist og grå, men nyttig likevel, for da må barna finne på og lage moro selv.* I all usikkerhet rundt korona så får vi ta dette med oss og søke å skape hyggelige stunder likevel, både for oss selv og de rundt oss. Det klarer vi.

Og vips så var november måned også gått!

Vi har hatt lærerike foredrag om hva som kreves av et idrettslag som skal overta og drifte kommersielt alpinanlegget i Varingskollen, og vi har hørt om karriere og jobbskifte. Vi har hatt Club Assembly med gode statusrapporter fra komiteenes arbeid og prosjektene våre, og vi har valgt styre og komiteer for neste rotaryår 2021-2022. På siste møte i november hadde vi også gleden av å ta opp to nye medlemmer i klubben vår. Klubben vår er i full vigør, og det er moro å være med på.

Med ønske om en fin førjulstid,

Hilsen Marit

1/10 Klubbmøte (delvis på Teams): Ståle Pinslie: Stiene i Nordmarka

Foredragsholderen har brukt mange år til å gå på kryss og tvers gjennom Marka, lett etter og gått opp alle veiene som går fra Oslo over til Hakadal og Hadeland. Veier fra tidlig middelalder og sannsynligvis også lenge før den tid. Han har lett etter spor i terrenget som har kunnet fortelle hvor disse veien gikk.



Sitat fra «Ferd og fest – Reiseliv i norsk sagatid og middelalder». Sverre Steen (1929). «Alle de som har gått om så bare et par timer i veiløs skog, vet at veiløs skog er lukket. Den tankekraft som trenges for å finne vei både i riktig retning og på passelig tørre steder, er så stor at hver slik skogstur blir en opslitende opdagelsesferd for den som må frem. Men sti og vei forandrer det hele. Den omgår berg og knauser, finner de tørreste stedene over myrer, de grunneste vad over bekk og elv. Den fører oss frem et steds hvis vi trofast følger den. Vi behøver slett ikke tenke, veien tenker for oss».

Omkring 3000 år f.Kr. utviklet jordbruk og fast bosetning seg i Aker og på Hadeland. Naturlig med veier mellom bosetningene.

Rideveier fra Oldtiden.

- Kongestyre og geistlige til hest reiste rundt med stort følge.
- Christian V på «ridetur» i Norge 1685. Ingen kart, ingen kjerrevei.

Magnus Lagabøtes landslov av 1274 sa at veiene skulle ligge der del å fra gammelt av.

Gamle Hadelandsveien var fotsti og ridevei mellom Oslo og det østlige Hadeland, kanskje fra før tiden for fast bosetting i Hakadal fant sted. Den er også merket som en historisk ferdselsvei av DNT.

Dragonveien (navnet er Pinslies påfunn) er en annen vei som gikk fra gamle Bjørvika (Akershus Festning) og over til Hakadal Verk.

Bygata er den tredje veien til Hadeland som særlig ble brukt vinterstid for frakt av varer til Oslo for salg. Den gikk fra Oslo til Olimb på Jevnaker/Hadeland. Den kan ha vært brukt som handelsvei mellom Oslo og Hadeland til langt ut på 1800-tallet.

Foredragsholderen har samlet inn en mengde gamle kart over disse områdene som viser hvor veiene gikk fra gammelt av. Ny tid-1600-tallet : Post/hærvesen/ jernverk/trelast. Nye kjerreveier. Historisk skifte. Etter at kjerreveiene ble anlagt mot slutten av 1700-tallet mistet Gamle Hadelandsvei gradvis sitt trafikkgrunnlag. Rakk aldri å bli tegnet på kart som sammenhengende ridevei til Hadeland. Bare deler av veien finnes på gamle kart.

- Det sterkeste indisiet på at veien er fra middelalder, sannsynligvis fra oldtiden, er den ufravelige og mulige retningen mot målet langt frem
- Unngår fuktige daler med tett løvskog. (Nittedal, delvis Hakadal). Åpen furuskog dominerte Nordmarka.
- Veiene ligger i tørt, høyt terreng. Ofte på åsrygger.
- Ingen kavling.
- Ingen broer og støttemurer.

EPILOG

- Det er i skogene vi kan finne spor etter de gamle rideveiene. Nordmarka er et unikt og stort skogområde beliggende i landets tettest befolkede område, der sporene etter gamle ferdselsveier inntil nær fortid lå så godt som urørte.
- Andre steder er de stort sett forsvunnet i utbygging og annen virksomhet.
- Det haster med å få reddet farene. I Bygata er store deler ødelagt gjennom flatehogst.

Ståle Pinslie fikk i 2007 Nittedal Kommunes miljøpris for sitt arbeid med å registrere og beskrive historiske ferdselsveier i Nittedal. Hans bok «Historiske ferdselsveier fra Oslo til Hakadal og Hadeland» ble utgitt i regi av Maridalens venner årsskrift 2017. Boken var tilgjengelig for kjøp på møtet for ganske få tilstedeværende, da de fleste måtte følge møtet på Teams. Kan anbefales!

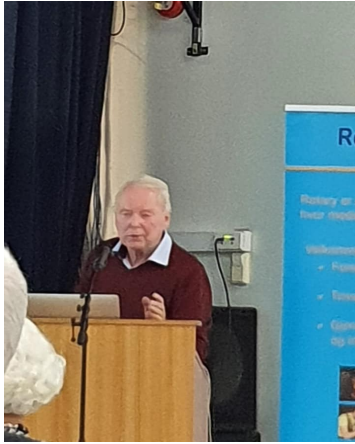
Ref. Jarle

Torsdag 8 oktober: Gunnar Fredrik Aasgaard: Interkommunalt samarbeid på Romerike

Foredragsholder og møteleder var imidlertid samlet hos MYU-leder Øivind N. Bråten. Kveldens foredragsholder Gunnar Fr. Aasgaard fra Lørenskog kommune ga oss et interessant og lærerikt foredrag om eierstyring i interkommunale selskaper. Her var det mye å lære! Også om rehabilitering av dammer i Nittedal. PDG Yvona Holbein Yvona Holbein gjestet også møtet.



Onsdag 14.oktober: Områdemøte Lørenskog RK og Sagdalen RK, Skedsmo Fhv. Sykehusdirektør Magne Roland: Genforskning



Onsdag 14. oktober var vi på områdemøte i regi av Lørenskog og Sagdalen rotaryklubber i Skedsmo samfunnshus. Kveldens foredragsholder var Dr. med. og forhenværende sykehusdirektør Magne Roland. Han begynte i Sagdalen RK for tre år siden, og er i dag president i klubben. Han holdt et langt og spennende innlegg om genetik og bioteknologi.

Han var også innom feltet epigenetik. Nyere forskning viser at våre gener kan skrues av og på avhengig av miljøet vi vokser opp i. Disse genetiske disposisjonene kan også gå i arv.

Genforskning og manipulering av våre gener er sannsynligvis det feltet innenfor medisinsk vitenskap som i størst grad kan endre vår fremtidige hverdag, og kan bli til uvurderlig nytte for menneskeheten og kloden. På den annen side kan den endre mennesker, planter og dyr i fullstendig uønsket retning. Mulighetene for genmanipulering har skutt fart de siste årene ved utarbeidelse av det presise redigeringsverktøyet, CRISPR.(Clustered Regularly Interspaced Short Palindromic Repeats). Det er svært viktig at denne forskningen bestemmes av etiske verdier nedfelt i lovverket. Foredraget belyste muligheter og farer ved denne vitenskapen og pekte på Bioteknologirådets viktige arbeid som premissleverandør ved utarbeidelse av lovverket i Norge.

Genterapi kan skje ved å gå inn i et befruktet egg og fjerne disposisjoner for ulike sykdommer. Ved denne metoden går endringen i arv til kommende generasjoner. I teorien kan man da luke ut uønskede elementer i menneskets DNA og «lage» mennesker med helt spesifikke egenskaper. En skremmende utvikling! Dette er i dag forbudt i land hvor genterapi er regulert ved lov.

Den andre metoden går ut på å endre gen-strukturen i grupper av celler i det fødte liv. På denne måten kan man fjerne gener som utvikler sykdom. Kreftbehandling kan skreddersys ved at såkalte T-celler kan programmeres til å gå til angrep på kreftcellene. Videre kan f.eks. Parkinsons sykdom repareres i fremtiden.

Han understreket at det er en viktig prinsipiell forskjell mellom å gi en genterapi som kun påvirker personen som mottar behandlingen, og å gjøre genetiske endringer som vil gå i arv til personens etterkommere. Drøfting av etiske problemstillinger knyttet til genterapi blir stadig viktigere etter hvert som teknologien utvikles og gir nye muligheter.

Antibiotika-resistens er i dag et stadig økende problem over hele verden. Forskerne har derfor i lengre tid forsket på å utvikle en metode med gen-redigering for å få bukt med sykdommer som ikke kan behandles med dagens antibiotika.

Det siste er at man kan lage kjøtt av muskelceller fra dyr som smaker, ser ut som, og har konsistens som vanlig kjøtt!

Genmanipulert mat kan bidra til økt matproduksjon ved at man fjerner dårlige elementer i produktets genmateriale slik at man får produkter, som er mer motstandsdyktige mot for eksempel plantesykdommer og skadedyr. Dette vil øke produksjonen, og gjøres i stor skala i USA i dag.

Genmanipulering for å lage supermennesker, som så bare produserer supermennesker, som på sikt vil endre menneskeheten fullstendig, er en annen fremtidsmulighet - Skremmende!

Mulighetene som genmanipulering gir, krever at politikere, innbyggere og lovgivende myndigheter må diskutere teknikken grundig og utforme et gjennomarbeidet og etisk godt lovverk. Vi stilles med andre ord, overfor en rekke etiske problemstillinger i tiden fremover, hvor vi må foreta en rekke valg. Hva skal man tillate og skal man ikke tillate innen genmanipulering?

Et tankevekkende foredrag.

Referenter

Elisabeth og Astrid

24/10 Poliomarsj gjennom Kruttverket fra Waage dam



Flott markering av Poliodagen i Nittedal - med End Polio-marsj med guidet omvisning i det gamle Kruttverket! 24 deltok og bidro med deltakeravgift til End Polio Now. Jan Alfred Andersson og Internasjonal komite og TRF hadde forberedt et godt arrangement, og vi lærte både om Polio og om industrihistorien til Nittedal Kruttværk fra 1883 til 1976. Svartkrutt ble bla. brukt til hvalfangst, til harpunjakt, og til hagpatroner. Til og med Kina kom til Nittedal for å lære om kruttproduksjon...

29 Oktober: "Hydrogen - det neste norske energieventyret?"

Be om kontroll

Slå på kamera

Hvordan virker en hydrogenbil?

1. Hydrogen fra tank
2. Luftinntak (oksygen)
3. Brenselcelle
4. Elektrisitet (motor, batteri)
5. Null utslipp (kun vanndamp)

HYUNDAI NEW THINKING. NEW POSSIBILITIES.

I torsdagens klubbmøte i Nittedal fulgte vi opp med mer kunnskap om miljø og bærekraft. Jan Carsten Gjerløw, CEO i Evig Grønn AS, holdt kveldens hovedinnlegg: "Hydrogen - det neste norske energieventyret?". 2020 er jo hydrogenstrategienes år. Han forklarte at hydrogen ikke er en primær energikilde, men er energibærer og kan lagre, transportere og levere energi. Det kan produseres av alle typer energi kilder. Det finnes hydrogen i fargene grønn fra fornybar energi, blå fra naturgass med CCS og grå fra naturgass uten CCS. 2020 er jo hydrogenstrategienes år. Han viste til at Norge gjennom vannkraft, småkraft, vindkraft og solenergi kan potensielt gi eksport av grønn hydrogen. Han trakk frem Statskraft som Europas største leverandør av fornybar energi her. Men han sa at Norge har ett stort potensielle i blått hydrogen gjennom reformering av naturgass og biogass med CCS.

Her kan Norge både eksportere hydrogen men også hydrogen teknologi. Han viste her til Equinor som har konkrete planer for hydrogen produksjon. Fokus for verden og spesielt EU er grønn hydrogen, men han sa at blå hydrogen er en effektiv og nødvendig måte i en overgang til grønn hydrogen for å skalere opp for å få hydrogen økonomien i gang. Overgangsperioden kan bli lang. Han viste at det innenfor transportsektoren er produksjon av personbiler, tungtransport trailere og busser. Airbus jobber med hydrogen som energi kilde på fly. I den maritim bruk viste han til hurtigbåter og bilferger men at dette også vil komme på større fartøy. Moro å bli litt klokere på ny vitenskap . Og det var stort engasjement i klubben, med flere gode spørsmål.

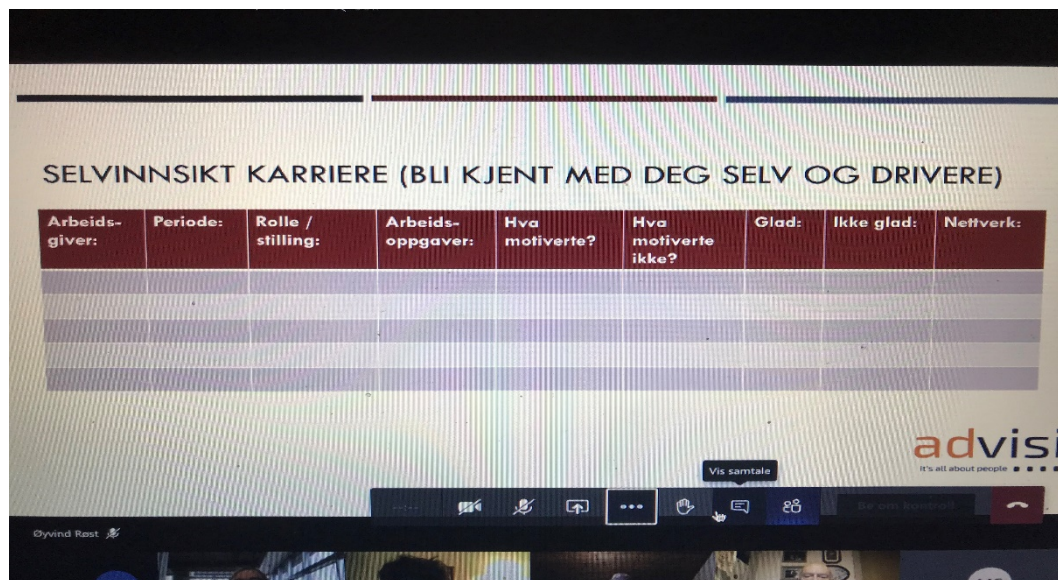
5 November: "Hakadal IL og Varingskollen - kommersielt eierskap og dugnadsånd"

Med Per Ole Thorsen, styreleder i Varingskollen var gårdsdagens foredrag. Per Ole fortalte engasjert og godt hva de har fått til med kjempedugnad, bedrift med 10-15 millioner i omsetning og hva de også skaper rundt alpinanlegget. Kunstsno i langrennssporet, frisbeegolf, høståpen toppstue, familieaktiviteter. Varingskollen hadde oppstart i 1963, de har hatt snøproduksjon siden 80 tallet. Hakadal IL overtar Varingskollen alpinanlegg våren 2016. Ved hjelp av sparebankstiftelsen oppretter de ett ideelt aksjeselskap med kommunal garanti for kjøp og driftskreditt. Deres visjon er å utvikle Varingskollen til en helårs aktivitetspark for sommer og vinter aktiviteter. Han trakk frem at uten dugnads ånden i foreningen så ville dette ikke ha gått. Selv nå er 2020 hvor tallene ble lavere på grunna v korona har dugnaden gjort at de holder stand. Vi takker for i lys i bakken og et flott foredrag!



Styreleder Per Ole Thorsen i Varingskollen alpiner:

12 November: Reidar Myrvang: Karriereplanlegging og jobbskifte



I kveldens klubbmøte på Teams fikk vi høre om karriere og karriereskifter. Reidar Myrvang introduserte oss for det åpne og det skjulte arbeidsmarkedet, og fortalte om hvor mange ansettelses som skjer via nettverk, 40-80 %, og hvor lite som utlyses offentlig. Vi fikk også tips om hvordan vi selv kan ta tak og skaffe oss bedre innsikt i egen situasjon, dersom vi mister jobben. Han trakk frem ett skjema han bruker når han veileder karriere skift. (se bilde).

Som hovedgrunner for jobbskifte viste han til innskrenkninger, helsemessige årsaker, dårlig arbeidsmiljø, lite utfordringer og forhold til leder/kolleger. Han nevnte også at motivasjon for å

jobbe andre steder og egne tanker om hva som er viktig og hva man ønsker å bruke tiden på er karriereskiftende grunner. Han understrekte at tydelighet rundt dine ferdigheter enten på CV, følgebrev eller intervjuer er grunnleggende for en suksessfull jobb jakt. Arbeidsgiver leter etter overførbare ferdigheter, det vil si ferdigheter som kan overføres fra en rolle eller karriere over til en annen. Man har ofte hørt at man som senior kan bli forbigått av de unge, men han viste til at seniorer oftere blir ansatt fordi; de har større nettverk, er like endringsorienterte som de unge, seniorer tar til seg digitale verktøy like raskt som de unge, er ofte mer motivert og har høyere arbeidsdisiplin og er mer robuste

19 November Club Assembly:

Forslag til styre i Nittedal Rotaryklubb 2021/2022	
President:	Heidi Lyngstad
Visepresident:	Christian Werner-Erichsen
Past president:	Marit Liv Solbjørg
Sekretær:	Astrid Peymann
Kasserer:	Berit Solli
Vevmester:	Håvar Dehli Vindorum
Revisor:	Jarle Hammer
Material- og AV forvalter:	Birger Bulukin
Kommunikasjon:	Liv Halstenstad

På møtet i dag valgte vi Heidi Lyngstad som neste President og Christian Werner-Erichsen som visepresident for Rotary året som begynner juli 2021. Gratulerer! Vi jobber med strategi og morsomt å se hvordan vi når målene vi satte oss for tre år siden. Se også tilsendt PowerPoint med alle komiteer og årets regnskap.

26 November: Medlemsopptak og Kahoot

Opptaksseremoni med våre to nye medlemmer Reidar Myrvang og Sonja Skinnarland. I tillegg til kveldens høytidelige opptaksseremoni fikk vi en liten introduksjon av de nye medlemmene, som begge bringer spennende erfaring og kunnskap inn i klubben.

I siste del av møtet fikk vi bevist at det ikke er mangel på konkurranseinstinkt i klubben. Håvar aka Havi stakk tilslutt knepent av med seieren i Kahoot'en etter kniving med Berit Solli på oppløpssiden. Tema var «Lys i mørket» og nå vet alle hva Plancks konstant er??

Referentansvarlig beklager sen utsendelse og korte referat denne gangen og lover bot og bedring for det neste året☺